

مناقب الطاهرين

سعید یاسین

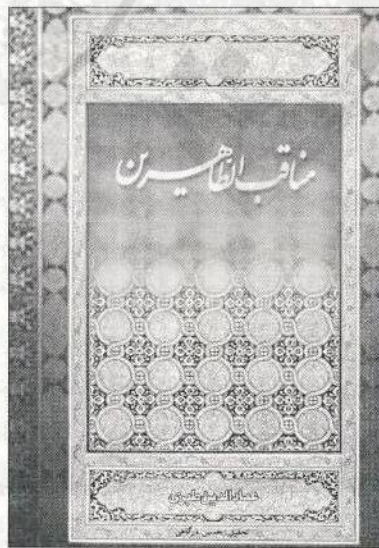

در باب زندگانی معصومین و امامان شیعه اثنی عشری، اخیراً کتابی تحت عنوان مناقب الطاهرين تألیف عمادالدین حسن بن علی بن محمد طبری از فقیهان، محدثان و متکلمان شیعی قرن هفتم هجری و از معاصران خواجه نصیرالدین طوسی و خاندان جوینی به کوشش حسین درگاهی به چاپ رسیده است. مؤلف این کتاب را به نام بهاءالدین محمد جوینی پسر خواجه شمس‌الدین محمد صاحب دیوان، حکمران اصفهان در تاریخ ۶۷۱ هـ. ق تألیف کرده است. [متن کتاب، ص ۱۳۳] مؤلف کتاب روضات الجنات به دعوت خواجه بهاءالدین جوینی از عماد طبری جهت عزیمت از قم به اصفهان - برای مناظره با مخالفان شیعه در اصفهان - اشاره می‌کند. [روضات الجنات، ص ۱۷۰] مؤلف در این کتاب در صدد

اثبات امامت و ولایت چهارده معصوم (ع) است و بخش عمده کتاب به نقل معجزات ایشان اختصاص یافته است. مؤلف در نگارش این کتاب علاوه بر استفاده از دو کتب خود یعنی کتابهای اربعین و کمال النبوة فی اثبات الملائكة [متن کتاب، ص ۲۴۸] از دیگر کتب نیز استفاده کرده است که به برخی از آنان اشاره دارد. بطور مثال در مباحثی که به نقل معجزات معصومین می‌پردازد به استفاده از کتاب الثاقب فی المناقب تألیف عمادالدین ابوجعفر محمدبن علی بن حمزه (قرن ۶ هـ. ق) اشاره دارد [متن کتاب، ص ۱۰۳] او همچنین از کتاب فضایل صحابه تألیف احمد بیهقی [متن کتاب، ص ۳۶۵] نوادر الحکمه تألیف

محمدبن احمد بن یحیی، اعلام الوری تألیف عائذبن بن نباته [متن کتاب ص ۶۶۵] جوامع العلوم تألیف فخررازی [متن کتاب، ص ۸۷۶] کتاب معجزات تألیف ابی جعفر محمدبن محمدبن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه [متن کتاب، ص ۶۹۵] اشارت دارد. مؤلف در اثبات بیان خود اشاره دارد که از بسیاری از کتب مخالفان نیز مطالبی را نقل کرده است:

«و من احادیث بسیار از کتب مخالفان نقل کردم با کتاب تعریف خویش. طلب کن؛ که به دلایل از هر نوعی در توحید، عدل، نبوت، امامت و تبع آن مشحون است» [متن کتاب، ص ۴۰۸] مصحح، کتاب را بر اساس چهار نسخه موجود در کتابخانه‌های حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی (۲ نسخه) کتابخانه ملک و کتابخانه مجلس شورای اسلامی تصحیح نموده است مصحح، مقدمه کوتاه درباره زندگی مؤلف به نقل از کتاب دیگری وی یعنی کامل بیهقی بر کتاب افزوده و ارجاعات احادیث و آیات آن را مشخص نموده است. نکاتی در تصحیح به چشم می‌خورد و نقدی جدی را برای این کتاب چه در شیوه تصحیح و چه به لحاظ اهمیت محتوا باید انجام داد، ولی آنچه در یک مرور کلی به نظر رسید شامل موارد ذیل است:

مناقب الطاهرين
عمادالدین حسن بن علی بن محمد طبری
تحقیق حسین درگاهی
تهران، رایزن، چاپ اول، ۱۳۷۹، دو مجلد، ۹۲۲

الف) عدم وجود افزونگی‌ها و افتادگی‌های نسخ در متن تصحیح شده.
ب) عدم تهیه فهرست اعلام و نمایه که بهره‌گیری از چنین کتابهایی را با مشکل مواجه می‌کند.
ج) عدم تهیه مقدمه جامع در باب اهمیت

این کتاب نسبت به کتب قدما و هم عصر مؤلف و ویژگی های روایی و اسنادی آن.

د) عدم صفحه بندی مناسب و ترتیب فصول و برخی از باب ها که در تصحیح، شیوه ای مناسب برای آن می بایست در نظر گرفت. (ه) وجود برخی اغلاط که شاید به نحوه ضبط لغات در متن مربوط باشد که مصحح می بایست بدان توجه می نمود، که برای نمونه برخی از آنها ذکر می شود. همچون:

صحيح	غلط
ينقل عنه	ينقل عند، ص ۷
اظهار كفر	اطهار كفر، ص ۳۴۴

غلامی دیدم که ظاهر شد	غلامی دیدم که ظاهر شد، ص ۴۲۱
کاظم	کاظم، صفحات ۷۰۷ به بعد
میان وی حجابی ظاهر شد	میان وی حجابی ظاهر شد، ص ۹۱۱
مانع ظهور	مانع ظهور، ص ۸۷۲

لازم به ذکر است این کتاب را اول بار عباس اقبال به خواهش حاج سید نصرالله تقوی در ۵ بهمن ۱۳۱۷، معرفی نموده است که آقای ایرج افشار آن را از خلال یادداشت های مرحوم عباس اقبال یافته و در فرهنگ ایران زمین، جلد سیزدهم، صص ۶۸ تا ۷۱ به چاپ رسانده است. □

تازه های
نشر

مناجات الهیات حضرت امیر (ع) و منازل من القرآن فی علی (ع)

به روایت ابو عبیدالله محمد بن عمران مرزبانی، به کوشش علی اوجبی،

تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چاپ اول، ۱۳۷۸، پنجاه و هفت ص+ ۸۳

دو کتاب درباره امیر مؤمنان حضرت علی (ع) توسط آقای اوجبی تصحیح و به چاپ رسیده است که عبارتند از: **مناجات الهیات**: مناجات های مروی از معصومان (ع) - که خود علل غایی آفرینش و واسطه میان خلق و خالق و برترین تجلیات انوار ربوبی اند، در زمره عمیق ترین معارف و زیباترین و پرشورترین مناجات ها به شمار می آیند؛ مناجات هایی که حقیقتی برتر از کلام مخلوق و فروتر از سخن خالقند. مناجات الهیات حضرت امیر (ع) یکی از این مناجات ها است که کاتب نکته سنج سده های ۹ و ۱۰ هـ خواجه عبدالحق سبزواری، با اندکی تسامح، این نام را برگزیده است. این مناجات از سوی

قطب راوندی و فرزندش با تفاوت هایی چند روایت شده است. این مناجات بنا به گفته علامه محمد مشکوة از صحیفه سجاده و معدودی ادعیه که در بسیاری از کتب حدیث به روایات صحیحه نقل شده، معتبرتر است و حتی این مناجات از بیشتر دعا هایی که ابن طاووس و مجلسی و شیخ عباس قمی در کتب ادعیه خود ایراد کرده اند، معتبرتر و معتمدتر و خوش مضمون تر است.

منازل من القرآن فی علی (ع): این کتاب در اثبات فضایل و مناقب حضرت امیر و سیمای وی در قرآن است که مؤلف توانای آن ابو عبیدالله محمد بن عمران مرزبانی (۲۹۷-۳۷۸ هـ. ق) به نقل از اساتید روایی خویش نگاشته و سلسله سند آن را دقیقاً ذکر نموده است. این رساله، حاوی روایتها و آیاتی از سوره های بقره، آل عمران، حج، نمل، سجده، احزاب، مریم، صافات، ص، زمر، مؤمنون، جائیه، مجادله، صف، تحریم، هل آتی، مطففین و بیئه می باشد که در شأن حضرت علی (ع) نازل شده است.

